

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
ของเทศบาลเมืองบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง

Public participation in local development plans

of BanChang Municipality, BanChang District, Rayong Province

เสาวลักษณ์ บุริวงศ์

Saowaluk Buriwong

6514832068@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง (2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลเมืองบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง (3) เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง (4) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประชาชนในชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยเริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา ร่วมวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา และสรุปหาแนวทางต่าง ๆ ของปัญหา ที่เหมาะสมเพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา ในการวางแผนและพัฒนาท้องถิ่น ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ตั้งแต่ช่วงเริ่มดำเนินการจัดทำแผน การร่างจัดทำแผน สรุปแผนพัฒนาท้องถิ่น ผ่านเวทีประชาคมท้องถิ่น อีกทั้งประชาชนยังมีส่วนร่วมในตรวจสอบการทำงานและติดตามผล โดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยการมีตัวแทนเข้าเป็นคณะกรรมการตรวจประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนส่วนใหญ่อยู่ที่ความรู้ความเข้าใจในแผนงาน โครงการ กิจกรรมในแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนแต่ละคนมีไม่เท่ากันและประชาชนบางคนก็คิดว่าการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่มีประโยชน์กับตนเองโดยตรง ประชาชนบางส่วนจึงไม่ได้ให้ความสนใจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน, แผนพัฒนาท้องถิ่น, ความสำคัญ, ปัญหาแนวทางแก้ไข

* บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลเมืองบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง

** นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะว่าแผนพัฒนาท้องถิ่นสามารถช่วยกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ และนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น สามารถช่วยให้การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีระบบระเบียบ เกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและท้องถิ่น ลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน ลดความเสี่ยง และการสูญเสียที่ไม่สามารถคาดเดาได้ในอนาคต ทำให้เกิดการประสานงานที่ดี ทำงานแบบบูรณาการเป็นไปในทิศทางเดียวกันตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เกิดการประหยัดและลดต้นทุนในการบริหารจัดการ เป็นต้น

ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลนั้น จะต้องผ่านการประชุมประชาคมท้องถิ่น โดยมีส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เข้าร่วมประชุมประชาคมด้วย เพื่อเป็นการแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหา ความต้องการของประชาชนในชุมชน ประเด็นการพัฒนาในด้านต่างๆ รวมไปถึงประเด็นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของชุมชน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมากำหนดแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป โดยให้นำข้อมูล ในการพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ ข้อมูลในแผนชุมชน การเสนอปัญหาความต้องการในที่ประชุมประชาคมท้องถิ่น มาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

ดังนั้น จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้า เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง รวมทั้งศึกษาความสำคัญของการมีส่วนร่วม ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อที่จะนำผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ไปเป็นแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลเมืองบ้านฉาง อันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของท้องถิ่นอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลเมืองบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง
3. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง

4. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาจะศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลเมืองบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง
2. ขอบเขตด้านสถานที่การศึกษาจะศึกษาเฉพาะภายในเขตเทศบาลเมืองบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง เท่านั้น
3. ขอบเขตด้านเวลา ระหว่างเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน 2567

วิธีการวิจัย

1. ประชาชน (Population) ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่น บุคลากร และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง
2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็นการเลือกตัวอย่างโดยกำหนดคุณลักษณะของประชากรที่ต้องการศึกษา จึงใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล (Key informants) จำนวน 5 คน ดังต่อไปนี้

นายก/รองนายกเทศมนตรีเมืองบ้านฉาง	1 คน
ปลัดเทศบาล	1 คน
ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์/หัวหน้าฝ่ายแผนงานฯ	1 คน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผน/ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่วิเคราะห์ฯ	2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยกรณีศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or formal interview) ลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดแน่นอนตายตัว จะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถามเดียวกัน และการสัมภาษณ์จะทำการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาได้กำหนดวันนัดหมายวันสัมภาษณ์ โดยได้แจ้งให้ผู้ให้สัมภาษณ์ทราบก่อนล่วงหน้า ในการสัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์จะทำการจดบันทึกและบันทึกเสียง โดยก่อนสัมภาษณ์จะขออนุญาตผู้ถูกสัมภาษณ์ในการจดบันทึกการสนทนาก่อนทุกครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลเมืองบ้านฉางจากการศึกษาวิจัยพบว่า ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองบ้านฉาง ประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากประชาชนเป็นผู้มีส่วนได้-เสียในการดำเนินกิจกรรมโครงการต่างๆ ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอีกทั้งประชาชนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ รวมถึงร่วมตัดสินใจ และร่วมติดตามตรวจสอบการดำเนินงานกิจกรรมโครงการในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประชาชนอาศัยในพื้นที่เป็นผู้ให้ข้อมูลของปัญหาและความเดือดร้อนรวมไปถึงร่วมวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา การดำเนินการกิจกรรมโครงการในแผนพัฒนาท้องถิ่นประชาชนเป็นผู้ได้รับประโยชน์ของการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

2. ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองบ้านฉาง จากการศึกษาวิจัยพบว่าปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองบ้านฉาง ประกอบด้วยปัญหาด้านเวลา คือ ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน และมีภาระหน้าที่อื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบจึงทำให้ไม่มีเวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ปัญหาด้านแรงจูงใจและจิตสำนึก คือ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านฉางส่วนใหญ่เป็นคนต่างจังหวัด จึงทำให้ไม่มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นที่ตนเองอยู่อาศัยเท่าที่ควร เพราะคิดว่าไม่ใช่บ้านเกิดของตนเอง ทำให้ไม่ได้รับประโยชน์หรือผลตอบแทนกลับคืนมา เกิดความเบื่อหน่ายที่จะเข้าร่วมประชุมประชาคม ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์และประสานงาน คือ ผู้นำชุมชนไม่มีการแจ้งหรือกระจายข่าว ให้ประชาชนในชุมชนได้รับทราบถึงการจัดประชุมประชาคมของทางเทศบาลเท่าที่ควร ปัญหาด้านการไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ คือ ประชาชนไม่รู้ว่าตนเองมีบทบาทและหน้าที่ ที่จะต้องพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง คิดเพียงแต่จะให้ราชการช่วยเหลือเพียงอย่างเดียว ปัญหาด้านการมีส่วนร่วม คือ ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนท้องถิ่นผ่านการประชุมประชาคมค่อนข้างน้อย

3. แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองบ้านฉาง จากการศึกษาวิจัยพบว่าแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองบ้านฉาง จากการศึกษาได้แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ให้ประชาชนในชุมชนเป็นผู้กำหนดวันเวลาในการประชุมประชาคม เพื่อเป็นการเปิดโอกาส ให้คนที่ทำงานหรือมีภาระหน้าที่ได้เข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น เป็นการสร้างแรงจูงใจและความเชื่อใจให้กับประชาชนในชุมชน โดยการกรรบริหารงานด้วยความโปร่งใส ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบอย่างเคร่งครัดและควรมีการประชาสัมพันธ์ให้

ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง ครอบคลุมทุกช่องทาง วันเวลาที่ชัดเจน ในการประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ชี้แจงให้ประชาชนทราบถึงความสำคัญ ความจำเป็นของแผนพัฒนาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นต้องแสดงความจริงใจที่จะแก้ไขปัญหาที่ประชาชนต้องการ และมีการจัดอบรมให้ความรู้กับประชาชนในเขตพื้นที่ของเทศบาล เช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กฎ ระเบียบ ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สิทธิ หน้าที่ และผลประโยชน์ของการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

4.แนวทางการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง จากการศึกษาวิจัยพบว่าแนวทางการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองบ้านฉาง มีดังนี้ การส่งเสริมการจัดพื้นที่จัดประชุมประชาคม ให้กับประชาชนได้แสดงความคิดเห็นปัญหาและแนวทางการแก้ไข การส่งเสริมการประชาสัมพันธ์หรือการประสานงานกับประชาชนในเขตเทศบาลให้ทั่วถึงและเพียงพอ การส่งเสริมการสร้างแรงจูงใจให้กับประชาชนในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลเมืองบ้านฉาง จากการศึกษาวิจัยพบว่าข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองบ้านฉาง มีดังนี้ คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล ข้าราชการ และพนักงานจ้างทุกคน ร่วมกันลงพื้นที่ เข้าไปพบปะพูดคุยกับประชาชนตามบ้านของประชาชน เพื่อที่จะได้รับทราบข้อมูลปัญหาความต้องการที่กว้างและมากขึ้น เปิดโอกาสให้ประชาชนหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนกับทางเทศบาล ซึ่งอาจจะเป็นการกำหนดระเบียบหลักเกณฑ์ หรือวิธีปฏิบัติที่ชัดเจน ซึ่งตั้งอยู่ภายใต้กฎหมาย และอยู่บนพื้นฐานแห่งความถูกต้องและเหมาะสม ผู้บริหารต้องจริงใจและแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชน ตามที่ประชาชนร้องขอ ในการคัดเลือกตัวแทนของชุมชน ควรพิจารณาผู้ที่มีความรู้ความสามารถ กล้าคิดกล้าทำ กล้าแสดงออก และรอบรู้ศักยภาพของชุมชน จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ของประชาชน ประโยชน์ของแผนพัฒนาท้องถิ่น ผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการมีส่วนร่วม และกฎระเบียบที่เป็นประโยชน์สำหรับประชาชน

อภิปรายผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลเมืองบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สอดคล้องกับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า “กำหนดให้ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่มีผลกระทบต่อชุมชน และไม่ขัดต่อความมั่นคงของรัฐ มีการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนด

ปัญหา การกำหนดทางเลือก การประเมินทางเลือก การบริหารจัดการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การร่วมติดตามประเมินผลและร่วมรับผลประโยชน์ แล้วยังได้เพิ่มกลไกในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหาร ตามวิถีการปกครองระบอบประชาธิปไตย” เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้ที่มีส่วนได้-เสียในการดำเนินกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ของภาครัฐได้เข้ามารับรู้ข้อมูลข่าวสาร และมีโอกาสมาแสดงความคิดเห็น แสดงความห่วงกังวลต่อแนวทางการดำเนินการของเจ้าหน้าที่รัฐต่อการตัดสินใจของผู้บริหารส่วนท้องถิ่น รวมไปถึงการมาร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูล ร่วมตัดสินใจ รับผลจากการตัดสินใจ ให้การปรึกษาหารือ และร่วมกันประเมินผลการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นพื้นฐานในวิถีทางประชาธิปไตย ทั้งนี้การมีส่วนร่วมยังรวมไปถึงการมาร่วมกันคิดถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาของชุมชน ร่วมออกแบบอนาคตของชุมชนโดยคนในชุมชนเอง โดยผู้ที่ควรเข้ามาเกี่ยวข้องหรือเข้ามามีส่วนร่วมคือประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองบ้านฉาง รวมถึงกลุ่มคนที่รวมตัวกันเป็นองค์กรทางสังคมของพลเมืองที่เรียกว่า ภาคประชาสังคม (Civil Society) เช่น กลุ่ม ชมรม องค์กรสาธารณะประโยชน์ต่าง ๆ

การดำเนินการเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินการได้ทั้ง 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชน โดยผู้บริหารท้องถิ่นควรสนับสนุนให้มีการทำแผนชุมชนให้เกิดขึ้นในทุกหมู่บ้าน โดยการให้คำแนะนำในการจัดทำให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ สนับสนุนข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนชุมชน สนับสนุนการจัดเวทีประชาคมอย่างสร้างสรรค์ และพิจารณานำโครงการหรือกิจกรรมที่ต้องดำเนินการร่วมกับชุมชน หรือโครงการหรือกิจกรรมที่เกินขีดความสามารถของชุมชนมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น

ในภาคประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพราะการมีส่วนร่วมเป็นการกำหนดหน้าที่ในการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นการเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเขตพื้นที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนคือองค์ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้การปกครองท้องถิ่นคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนปกครองตนเองหรือกำหนดวิถีชีวิตและอนาคตของชุมชนโดยคนในชุมชน ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นความจำเป็นและสำคัญดังเห็นว่ามีกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องเป็นตัวแทนของประชาชนซึ่งมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านกระบวนการเลือกตั้ง นอกจากนี้ ยังกำหนดให้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานและตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมีเป้าหมายในการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ตรงจุด แก้ไขปัญหาได้รวดเร็ว สร้างความโปร่งใส รวมทั้งเป็นวิธีการที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ความเป็นเจ้าของชุมชน สำนักักชุมชนของตน และเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่น ดังนั้น การ

ปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมุ่งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวทางการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

สำหรับแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง โดยใช้กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่มีคุณภาพ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กร ประชาชนบางส่วนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาท้องถิ่นค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะในการบรรจุแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ในแผนพัฒนาท้องถิ่นชุมชน เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ของเทศบาลเมืองบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง ส่วนใหญ่ทำงานบริษัทโรงงานอุตสาหกรรมทำงานเป็นกะเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ช่วงระยะเวลาที่เทศบาลทำการประชาคมจะตรงกับช่วงที่ประชาชน ต้องออกไปทำงานทำให้ไม่สามารถกำหนดวันเข้าร่วมการจัดทำแผนล่วงหน้าได้ อีกทั้งปัญหาของการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนพื้นที่เทศบาล จะเห็นได้ว่าปัญหาจะอยู่ที่ความรู้ความเข้าใจในแผนงาน โครงการ กิจกรรมในแผนพัฒนาท้องถิ่น ของประชาชนแต่ละคนมีไม่เท่ากันอีกทั้งประชาชนบางส่วนไม่ให้ความสนใจที่จะเข้าร่วมกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อาจเพราะประชาชนบางส่วนที่เข้าร่วมการประชุมประชาคมแต่ละครั้งมักไม่กล้าออกความเห็นหรือเสนอแนะประเด็นใหม่ ๆ จะต้องมีแกนนำหรือผู้นำชุมชนที่จะต้องเป็นตัวแทนในการตัดสินใจแทนและเสนอความคิดเห็น และส่วนใหญ่ประชาชนจะให้ความสำคัญในการทำมาหากินมากกว่าการเข้าร่วมประชาคมทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้นเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กรและเสริมสร้างรากฐานประชาธิปไตยท้องถิ่นให้เกิดขึ้นในอนาคตได้โดยแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง มีดังนี้

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและคณะผู้บริหารเทศบาลต้องแสดงความจริงใจและสื่อสารให้ประชาชนทราบว่าความคิดเห็นของประชาชน มีความสำคัญต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลมักเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในช่วงเริ่มดำเนินการจัดทำแผน การร่างจัดทำแผน โดยเข้าไปสำรวจ ปัญหา และความต้องการของชุมชน แล้วนำข้อมูลเสนอในเวทีประชาคม ซึ่งถ้าหากผู้บริหารไม่มีความใจจริงในการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนอย่างแท้จริง เวทีประชาคมก็ไม่มีจุดหมาย เป็นเพียงสถานที่ๆ แสดงให้สังคมเห็นว่าตนเองได้สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ โดยส่วนใหญ่หลังจากที่ประชาชนมีส่วนร่วมในช่วงเริ่มดำเนินการจัดทำแผน การร่างจัดทำแผนและการจัดเวทีประชาคมแล้วประชาชนจะเข้าถึงการแสดงถึงปัญหาความเดือดร้อนไม่มากนัก

สำหรับช่องทางของเทศบาลเมืองบ้านฉางสามารถสื่อสารให้ประชาชนทราบว่าความคิดเห็นของประชาชน มีความสำคัญต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สามารถดำเนินการได้ทั้งจากการตั้งกล่องแสดงความคิดเห็นของประชาชนที่บริเวณจุดให้บริการประชาชนของเทศบาลตงคอน การออกแบบประเมินความพึงพอใจหลังการประชุม การนำเสนอแผนพัฒนาท้องถิ่นหลังการประชุมให้ประชาชนรับทราบก่อนการขออนุมัติงบประมาณ หรือการสร้างช่องทางสื่อออนไลน์ อย่างบอร์ดแสดงความคิดเห็นทางไลน์ของเทศบาลเมืองบ้านฉาง หรือ Facebook ของเทศบาลเมืองบ้านฉาง เป็นต้น

2. แนวทางการแก้ปัญหาการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ต้องส่งเสริมเน้นการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ สร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของแผนพัฒนาท้องถิ่นนี้ว่าจะเป็นตัวกำหนดอนาคตของคนในชุมชนเอง ถ้ามาให้ข้อมูลหรือเสนอหรือสะท้อนปัญหา เทศบาลก็จะแก้ไขได้ถูกต้องหรือตรงตามความต้องการของประชาชน เนื่องจากปัญหาอุปสรรคสำคัญของการมีส่วนร่วมภาคประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คือ เจ้าหน้าที่เทศบาลยังไม่ถึงประชาชน ประชาชนยังไม่เข้าใจการกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่น จึงทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการทำงาน ขาดช่องทางและกลไกในการเข้ามามีส่วนร่วม

ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1) ปัญหาด้านเวลา ในเขตเทศบาลเมืองบ้านฉางเป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้กับโรงงานอุตสาหกรรมหลายแห่ง ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ก็จะประกอบอาชีพรับจ้างในนิคมอุตสาหกรรมต่างๆ จึงทำให้ไม่มีเวลาหรือโอกาสที่จะเข้าร่วมประชุมชนคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมากนัก จึงทำให้ประชาชนในพื้นที่เหล่านี้ไม่ค่อยมีโอกาสที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นได้เท่าที่ควร และอีกเหตุผลหนึ่งก็คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่พื้นที่เขตเทศบาลเมืองบ้านฉางไม่ใช่คนในพื้นที่จริง ส่วนใหญ่ก็จะเป็นคนต่างจังหวัด มาพักอาศัยแค่ชั่วคราว เมื่อเปลี่ยนงานก็ย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่น ประกอบกับคนบางกลุ่มอาจจะมีการะหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็นในด้านครอบครัว สังคม เป็นต้น

2) ปัญหาด้านแรงจูงใจและจิตสำนึก ประชาชนไม่มีแรงจูงใจที่จะร่วมกันพัฒนาท้องถิ่น เพราะส่วนใหญ่แล้วเป็นคนต่างจังหวัด มาอยู่อาศัยเพื่อทำมาหาเลี้ยงชีพ เมื่อถึงจุดๆหนึ่งก็ย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่น ประชาชนเหล่านี้จึงไม่ได้เกิดความรักความผูกพันกับท้องถิ่นนี้ จึงไม่มีเหตุผลที่จะพัฒนาท้องถิ่นนี้

3) ปัญหาด้านประชาสัมพันธ์และติดต่อประสานงาน ผู้นำชุมชนไม่แจ้งข่าวให้ประชาชนให้ชุมชนรับทราบข่าวสารเกี่ยวกับการประชุมประชาคม และผู้นำชุมชนบางท่านใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารไม่ค่อยเป็น จึงทำให้การแจ้งข่าวสารล่าช้า ทำให้กลุ่มที่มาร่วมประชุมประชาคมเป็นกลุ่มเป้าหมายเดิม ข้อมูลที่ได้ ก็เป็นข้อมูลเดิมๆ ปัญหาเดิมๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อติสรณ์ ชัดสีใส ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์กรการบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาสรุป ได้ดังนี้ ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดการประสานงานขอความ

ร่วมมือ สนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐระดับอำเภอ และจังหวัด ปัญหาการสื่อสารกับประชาชนในชุมชน/หมู่บ้านชาวไทยภูเขา ขาดข้อมูลที่ทันสมัย ระยะเวลา ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ เร่งรีบ และบางส่วนมีความเห็นว่า ขาดการคำนึงถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

4) ปัญหาด้านการไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความคิดที่ว่า หน่วยงานราชการเป็นหน่วยงานที่ต้องดูแลและรักษาผลประโยชน์ของประชาชน ดังนั้น จึงไม่มีความจำเป็นหรือสนใจที่จะเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งส่วนหนึ่งอาจจะเกิดจากการที่ประชาชนไม่เข้าใจกฎ ระเบียบในเรื่องนี้เท่าที่ควร

5) ปัญหาด้านการมีส่วนร่วม ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังขาดการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมาก สืบเนื่องจากการประชุมประชาคมแต่ละครั้งที่ผ่าน ไม่ค่อยได้รับความสนใจเท่าที่ควร บางคนได้ทราบข่าวสารจากช่องทางต่างๆ ของเทศบาล แต่ก็ยังเพิกเฉย เพราะคิดว่าตนเองไม่ได้มีส่วนสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น ไม่ได้มีบทบาท ตำแหน่งหน้าที่ที่สำคัญของชุมชน และไม่มีเวลาที่จะเข้าไปร่วมประชุมประชาคม เพราะทำงานหาเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง ซึ่งตามความเป็นจริงแล้ว การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นนั้น มีวิธีการหรือหลักการมีส่วนร่วมในหลายด้านที่ทุกคนในชุมชนสามารถทำได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Cohen และ Uphoff ได้แบ่งชนิดของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ระดับคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วม ในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วม ในการติดตามประเมินผล

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Marking) ประกอบด้วย การริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และการตัดสินใจปฏิบัติการ

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร การประสานความร่วมมือ

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล (Evaluation) เป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินการทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1) ด้านเวลา จากการที่ทางเทศบาลได้เป็นผู้กำหนดวันเวลาและสถานที่ในการจัดประชุมประชาคมท้องถิ่นโดยตลอด แต่ผลปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่จะติดภารกิจและหน้าที่การงานเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นเห็นควรที่จะให้ประชาชนในชุมชนเป็นผู้กำหนดวันเวลาและสถานที่ในการประชุมประชาคม

ท้องถิ่นเอง เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้คนที่ทำงานหรือมีภาระหน้าที่ที่อยากมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ได้เข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

2) ด้านการสร้างแรงจูงใจ ควรมีการสร้างแรงจูงใจและสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน ในชุมชน โดยการบริหารงานด้วยความโปร่งใส ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบอย่างเคร่งครัด รวบรวมไว้ ธรรมนูญในประเทศไทยมีระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มีว่าในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม ได้แก่ ตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมนิยมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้นโดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของบุคคล

2. หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรงศ์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ชยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ

3. หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไก การทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อยู่ตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบ ความถูกต้องชัดเจนได้

4. หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็นการไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ

5. หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็น ที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่ส่วนรวม โดยธรรงศ์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติได้สมบูรณ์ยั่งยืน

3) ด้านการประชาสัมพันธ์และติดต่อประสานงาน ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง ครอบคลุมทุกช่องทาง มีการเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ และแจ้งข้อมูลข่าวสารให้เพิ่ม

มากขึ้น รวมไปถึงกำหนดวันเวลาและสถานที่ให้ชัดเจนสำหรับการประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

4) ด้านบทบาทและหน้าของประชาชน ควรมีการชี้แจงและทำความเข้าใจกับประชาชน ให้ได้ทราบถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ให้เห็นความสำคัญและความจำเป็นของแผนพัฒนาท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสำนึกสาธารณะคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม

5) ด้านความรู้ความเข้าใจ ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้กับประชาชนในเขตพื้นที่ของเทศบาล เช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กฎ ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สิทธิ และหน้าที่ ผลประโยชน์ ของการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. คณะผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น และข้าราชการที่รับผิดชอบในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ร่วมกันลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชน และเข้าไปพบปะพูดคุยกับประชาชนตามบ้าน/ชุมชน เพื่อที่จะได้รับทราบข้อมูลปัญหาความต้องการของประชาชน/ชุมชนอย่างแท้จริง

2. สนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนเป็นผู้กำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งกำหนดวันเวลาและสถานที่ในการประชุมประชาคมท้องถิ่นเอง เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเองได้อย่างเต็มที่

3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนได้มีโอกาสพัฒนาในด้านความรู้ความเข้าใจ ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงการชี้แจงให้เห็น ถึงความสำคัญและผลประโยชน์ของชุมชนที่จะได้รับจากการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

4. ผู้บริหารท้องถิ่นต้องสร้างแรงจูงใจและความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในชุมชน โดยการบริหารงานด้วยความโปร่งใส ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบอย่างเคร่งครัด

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงมหาดไทย. (2541). ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2559 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.256. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

กระทรวงมหาดไทย. (2547). ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาและการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2558 กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

กระทรวงมหาดไทย. (2548). ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2559. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542
แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549. (2550,มกราคม 8) ราชกิจจานุเบกษา,124(2ก),5
พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน (ฉบับที่ 13) พ.ศ.2552.
กิจจานุเบกษา, 126(85ก),15-17.

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2553.
(2553,ธันวาคม 7). ราชกิจจานุเบกษา, 127(75ก),20-23.

วิโรจน์ ก่อสกุล. (2566). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.

จินตวีร์ เกษมสุข. (2556). หลักการมีส่วนร่วมการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.